

FÖRSVARETS

FORUM

nr 4 • maj 2011

Försvarets personaltidning

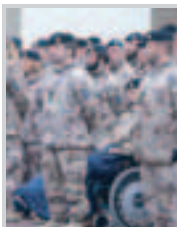
A group of Swedish soldiers in camouflage uniforms and berets are lined up. One soldier in the foreground is seated in a wheelchair. The soldiers are looking towards the left of the frame.

Bättre för veteraner

OBSERVATIONER I SYRIEN • DOKUMENTÄR FRÅN AFGHANISTAN • FLYG ÖVER LIBYEN

INNEHÅLL

Fokus / Veteranernas verklighet	5 - 7
Uppdraget / På uppdrag i Syrien.....	8 - 9
Djupet / Filmare i Afghanistan	10 - 11
På jobbet / Nattjobb på Sicilien	12 - 15
Nationell hemvärnsövning.....	16
Korvetter kastar loss	17

FÖRSTASIDAN

Medaljering av FS 17.

FOTO: NIKLAS EHLÉN/
COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarets personaltidning finns även i digital form på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se.

telefon: 08-788 88 88 (InfoS, Mediecentret)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

LENA PARKVALL

Försvarets informationsstab

formgivare

INGELA BERGSTRÖM, EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafiska ateljén, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarets officiella ståndpunkt. För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245

Nästa manustopp: 10 juni 2011

Beräknad utgivningsdag: 1 juli 2011

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Västra Aros AB 2011

Unika arbetsuppgifter

Våra soldater i Afghanistan är i strid allt oftare. Över Libyen genomför vår flygande personal ett av det internationella samfundet mycket uppskattat bidrag – dock inte ofarligt. Och utanför Somalias kust har våra sjömän tidigare bland annat säkrat mattransporter till hungrande. Vår verklighet innebär unika arbetsuppgifter.

Allt sker via påfrestningar och risker som är unika. Vad som görs på den internationella arenan – men även av insatta förband här hemma – fyller mig och andra med stolthet. Vi i Försvaretsmakten har ett ansvar för dig och dina anhöriga, oavsett om du är anställd nu eller har varit.

Därför har vi tagit fram en handlingsplan för Försvaretsmaktens stöd till veteraner. Konkret betyder det ökad samordning av stöd, ökade resurser samt en nyinrättad veteranavdelning. Det är en satsning som gör skillnad, som pekar på det faktum att vår personal är vår viktigaste tillgång.

Hur svår och farlig vår verksamhet är, visas tydligt i dokumentären "Krig för fred" som sänds i SVT under våren. Kameran tar oss med till vardagen för våra kvinnor och män från FS 20 i Afghanistan, men speglar också vad afghanerna anser om vår närvaro. Bilder från nattliga operationer och strider varvas med lugnare dagar i basen. Ju mer vi berättar om vårt arbete, desto större blir intresset för Försvaretsmakten, och desto mer erkänsla får vår personal för sina insatser.

Samtidigt har FL 01 snabbt gjort sig hemmastadda på Sigonellabasen på Sicilien, 250 mil hemifrån. Försvaretsmakten levererade på kort tid, genom beredskap i NBC 11 – ett bevis att vårt insatsförsvaret fungerar. När jag besökte basen följde jag ett skarpt uppdrag från början till slut. Kvaliteten på våra spaningsbilder är imponerande liksom de resultat våra fototolkare levererar.

Samtliga delar av Försvaretsmakten har nu använts i internationella insatser – en utveckling vi ska vara stolta över.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

På övning i Bogaland

Under storövningen Viking 11 deltog mer än 2 000 personer från 24 nationer och ett 30-tal frivilligorganisationer. Två av deltagarna var ÖB Sverker Göranson, som hade befattningen Commander Bogaland Force, och Högkvarterets chef Jan Salestrand som var Deputy Commander Bogaland Forces.

Viking är en ledningsövning på stabsnivå. Varför genomför Försvarsmakten en sådan övning?

– Först och främst för att öva vår personal i en realistisk stabsmiljö för insatser som de bedrivs i dag inom Nato och EU. Men det innebär också att göra detta i en realistisk men komplex miljö med multinationellt deltagande, säger Sverker Göranson.

– Försvarsmakten har alltid genomfört stabsövningar där enskilda kan ges möjlighet att träna upp sin egen förmåga och träna stabstjänst i en multinationell kontext. Viking är en övning av extraordinär karaktär och en modell som utvecklats genom åren. Scenariot innehöll det mesta från de pågående större konflikterna i världen. Det gjorde möjligt att öva och spela många olika problemställningar. Jag tror detta är så nära man komma verkligheten, säger Jan Salestrand.

Hur fungerade samarbetet med övriga nationer och frivilligorganisationerna?

– Samarbetet med övriga nationer fungerade väldigt väl. Genom att vi följer processer och metoder som är internationellt vedertagna blir arbetet bra och lärorikt för alla. Inne-

ÖB Sverker Göranson välkomnar kronprinsessan Victoria som besökte övningen.

börden för våra frivilliga organisationer blir att de också integreras på ett bra sätt, säger Sverker Göranson.

– Det fungerade mycket bra och jag är övertygad om att förståelsen mellan militära och civila funktioner ökar efterhand. Genom övning i konkreta exempel blir vi medvetna om att det inte är den ena eller den andra funktionen som är avgörande, utan det krävs ett gemensamt angreppssätt.

Vidare är det bra att företrädare för olika nationer kan utbyta erfarenheter och att vi följer en gemensam stabsarbetsmetodik, säger Jan Salestrand.

Vad var mest lärorikt?

– Framförallt att integrera med FN på hög nivå med mycket erfarna människor som tjänstgjorde i övningens FN-stab, säger Sverker Göranson.

– Jag har inte deltagit som övad

på många år och fick möjlighet att öva mig personligen på att hantera inte minst den aktuella stabsarbetsmetodiken, säger Jan Salestrand.

Var något extra minnesvärt från övningen?

– Mot slutet av övningen ledde jag en Joint Military Commission Meeting (JMC), helt tillämpligt. Jag förberedde mig utifrån scenariots situation med hjälp av staben och ledde sedan mötet med ambition att få partnererna att skriva på avtal för utvecklingen av Bogalands nya armé. Vid mötet deltog representanter för FN, för vår Nato-stab och ett antal ministrar från Bogaland. Det blev ett möte på dryga två timmar med utmanande diskussioner. Med viss förhandling lyckades vi, vilket jag inte tror ens ministrarna trott när de kom till mötet. Jag tror det bevisade

tesen ”sätt upp mål och försök hålla fast vid dem”, säger Sverker Göranson.

Vad kan vi bli bättre på?

– På det mesta, men vi ska vara stolta för den kvalitet som alla levererade. Vi är duktiga på att kritisera det vi gör, men i denna övning visade alla att vi inte bara kan utan vi utför också, väldigt bra dessutom. En proffsig försvarsmakt visade upp sig, säger Sverker Göranson.

– Jag tror att Viking-konceptet har nått en mycket hög nivå och behöver som koncept inte direkt utvecklas mer. Däremot finns det förbättringspotential avseende olika detaljer i genomförandet, säger Jan Salestrand.

AV: DEBORA EGENVALL/LED S
FOTO: ANTON THORSTENSSON/
FÖRSVARSMAKTEN PAS

Prins Daniel provflög JAS 39 Gripen vid ett besök på F 21.

Foto: Johan Brolin/F 21

Avtal om villkor för GSS uppsagt

Samtliga arbetstagarorganisationer sa den 31 mars upp avtalet som reglerar lönevillkoren för kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K), det vill säga tarifflönen. Avtalet har en uppsägningstid om sex månader vilket innebär att tarifflönen ska tillämpas vid anställning till och med den 30 september 2011. Från den 1 oktober 2011 tillämpas sedan individuell och differentierad lönesättning. För soldater och sjömän som anställts innan den 1 oktober 2011 blir tarifflönen deras I-lön.

En modern lönebildning som sker nära medarbetarna är en viktig del i att vara en attraktiv arbetsgivare. Undersökningar tyder på att unga på arbetsmarknaden vill se en lönebildning som sker närmare arbetstagaren och med ett ökat individuellt inslag, säger Försvarsmaktens förhandlingschef Ulf Olsson.

– Genom uttalanden i Officersinfo visar Officersför-

bundet på ett stort ansvarsstagande för Försvarsmaktens framtida lönebildning, vilket är mycket positivt. Det torde också innebära att Officersförbundets medlemmar ges möjlighet till lönesättande samtal med sin närmaste chef i framtiden, eller att själva besluta om man vill teckna överenskommelse om förtroendearbetstid med arbetsgivaren, säger Ulf Olsson.

Lönespann för soldat- och sjömansbefattningar utarbetas i skrivande stund av personalstaben och kommer att finnas tillgängliga innan den 1 oktober 2011.

– Värderingen av soldat och sjömansbefattningarna beror bland annat på krav och svårighetsgrad. Värderingen förändras inte av att avtalet nu är uppsagt utan lönespannen kan förväntas hamna i närheten av de nivåer som gäller idag, säger Martin Schönning som är processägare för lönebildningsprocessen.

F 17 Klassikern för tolfte året

För att locka anställda att börja träna, även de som inte lockas av att tävla, arrangeras F 17 Klassikern, för tolfte året i rad. Det handlar om att delta i fyra basaktiviteter – promenad eller löpning, simning, cykel och skridsko i ishallen i Kallinge.

F 17 Klassikern är som den traditionella klassikern att man kan hoppa in när som helst och ändå fullgöra. 28 april 2011 genomfördes den för-

sta deltävlingen i årets klassiker – 123 deltagare promenerade eller löpte.

Samtliga deltävlingar lockar 70 till 130 deltagare. Det som är det tuffaste för många är skridskoåkningen. Löpning/promenad och cykel är det som lockar mest. Men missar man en deltävling så är man borta och får börja om.

TEXT: JOHAN HÅKANSSON/F 17

FOTO: KENNETH IVARSSON/F 17

Utvecklingssamtal för alla

Från och med 2011 ska alla befattningshavare i Försvarsmakten genomföra ett årligt utvecklingssamtal. I år ska det vara genomfört senast 30 september. Samtalet ska utgå från verksamhet och prestationer under 2010.

Jessica Gussarvius vid personalstaben i Högkvarteret har arbetat med att ta fram bestämmelserna för utvecklingssamtalen.

– I utvecklingssamtalen diskuteras arbetsuppgifter och arbets-situation, samarbetsklimatet, relationen till chef och kollegor samt arbetsmiljön – fysiskt, psykiskt och socialt.

Samtalet innebär även en möjlighet för medarbetaren att ge feedback till sin chef. Med underlag från samtalen kommer det också att vara möjligt att matcha medarbetarens kompetens och intresse mot lediga befattningar i Försvarsmakten. Vid samtalets slut ska man vara överens om vad som har beslutats samt hur och när uppföljning ska ske. Utvecklingsplanen ska följas upp kontinuerligt och uppdateras nästkommande utvecklingssamtal.

– Har du frågor kring hur samtalen ska genomföras, gå in på HR-portalen. Där finns utbildningsmaterial som vi tagit fram. Det som är särskilt positivt, är att vi nu får ett system som omfattar alla personalkategorier och inte enbart den militära personalen, säger Jessica Gussarvius.

TEXT: CARL VAN DUIN/PERS

Nyheter för veteraner

Peter Öberg är projektledare för det samlade arbete som gjorts inom veteranfrågor i Försvarsmakten det senaste året. Foto: Anton Thorstenson/Försvarsmakten PAS

Fler psykologer och rehabiliteringsspecialister till förbanden, en nyinrättad medalj till sårade i strid och en veterandag med statsceremonistatus är några av nyheterna när Försvarsmakten tar ett samlat grepp för att förbättra omhändertagandet av veteraner.

Enligt den definition Försvarsmakten beslutat om, finns det flera olika kategorier av veteraner. Dels är det alla som någon gång varit anställda inom Försvarsmakten och sedan slutat. Man kan ha tjänstgjort både med och utan vapen, internationellt eller inom Sverige. Dels är det utlandsveteranerna – alla som gjort en internationell militär insats. Det handlar om cirka 100 000 personer. Många är

ofta fortfarande anställda, en kategori som ökar i takt med att det nya personalsystemet införs. Utlandsveteranerna har ett särskilt skydd enligt lagstiftningen och för denna kategori har Försvarsmakten ett särskilt ansvar.

Överste Peter Öberg, planeringschef på armétaktiska staben, är projektledare för det samlade arbete som gjorts inom veteranfrågor i Försvarsmakten det senaste året. ▶

Foto: Torbjörn F Gustafsson/InfoS

► Han säger att veteranomhändertagande handlar om ledarskap, ansvar och att aldrig lämna någon kvar.

– Vi som arbetsgivare ska ta ansvar för våra anställda och inte lämna någon som är i behov av hjälp och stöd ensam.

Nya satsningar

Nu presenteras en rad nyheter inom området. En ny veteranavdelning inrättas på Högkvarteret. Den ska ha vara sammanhållande kring veteranfrågor i hela Försvarsmakten. Men det är på förbanden de största satsningarna görs.

– Försvarsmakten anställer ytterligare 22 psykologer som ska finnas ute på förbanden som stöd för förbandschefer-

na. Dessutom anställs 29 personer som ska arbeta med rehabiliteringsstöd, säger Peter Öberg.

Ansvaret för utlandsveteraner gäller både innan, under och efter insatsen. Den som behöver hjälp och stöd ska få det. Den som blivit skadad vid sin insats och behöver rehabilitering ska få personligt anpassat stöd på sitt förband. Det innebär inte att Försvarsmakten tar över det ansvar som exempelvis Landstinget och Försäkringskassan har. Istället kan det handla om att ha en personlig kontakt som är insatt och engagerad i ens situation och att få hjälp med myndighetskontakter som att fylla i rätt blanketter eller veta vilka försäkringar som gäller.

Försvarsmakten samarbetar också med ideella organisationer som kamratföreningar, Förbundet Fredsbaskrarna och Svenska Soldathemsförbundet, ett samarbete där det finns planer för utveckling. Kamratstöd och möjligheten att dela sina erfarenheter har visat sig vara värdefullt för många.

Veterandagen blir statsceremoni

Den 29 maj firas Veterandagen med en årligt återkommande ceremoni vid FN-monumentet vid Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm. Syftet är att hedra personal som deltar eller har deltagit i internationella militära operationer och att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna. Ceremonin har hållits tidigare i olika former, bland annat som "Peacekeepers' Day" på FN-dagen. Nytt för i år är att firandet av Veterandagen har fått statsceremoniell status och att datumet alltid ska vara detsamma kommande år. Under ceremonin delas en nyinrättad medalj till sårade i strid ut av ÖB Sverker Göranson. I år är insatsen i Afghanistan i fokus och medaljen delas ut retroaktivt till ett tiotal personer som sårats i strid under utlandstjänstgöring i Afghanistan sedan insatsens start. Liknande medaljer finns sedan tidigare i många andra länder.

– Bestämmelserna för vår medalj har sitt ursprung i Norge och USA. Viktigt är att medaljen också kan tilldelas för nationella insatser här i Sverige samt också för psykiska belastningsskador, säger Peter Öberg.

Samtliga förband representeras genom förbandschef och fanor vid ceremonin. Tanken är också att veterandagen ska bli en återkommande möjlighet för samtliga veteraner att träffas under trevliga former. Det kommer att finnas ett festtält där man kan stanna kvar och träffa kamrater och köpa något att äta och dricka efter ceremonin.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

HISTORIK

2007

Delbetänkande i veteransoldatutredningen (SOU 2007:77)

2008

Veteransoldatutredningens slutbetänkande: En svensk veteransoldatpolitik (SOU 2008:91)

2009

Proposition 2009/10:160, Modern personalförsörjning för ett användbart försvar. Försvarsmakten får uppdrag från regeringen att ta fram en handlingsplan för omhändertagandet av anhöriga.

2010

Försvarsmakten startar arbetet med att utveckla stödet till veteraner och anhöriga. Försvarsmaktens förband, arbetstagarorganisationer och flera ideella organisationer aktiveras i arbetet.

Januari 2011

En ny lag träder i kraft, som förstärker och framhåller vikten av omhändertagandet av personer som deltar i internationella militära insatser. Försvarsmaktens uppföljningsansvar med stödåtgärder vid behov tydliggörs.

Februari 2011

Försvarsmakten redovisar stödet till anhöriga för regeringen och har fastställt en ny instruktion för detta. Avtal med bland annat Svenska Soldathemsförbundet för direkt stöd till anhöriga finns.

April 2011

Försvarsmakten redovisar bestämmelser för medaljen för sårade i strid och en utvecklad veteranceremoni för regeringen. Ett större forskningsprojekt om veteraner startar.

Maj 2011

Överbefälhavaren fastställer Försvarsmaktens handlingsplan för veteranomhändertagande och den första utvecklade veteranceremonin genomförs den 29 maj. Försvarsmaktens medalj för sårade i strid delas ut för första gången. Rekrytering av personal till veteranavdelningen slutförs och förbandscheferna utser kontaktpersoner för veteraner.

Hösten 2011 och framåt:

Forskningsinsatser intensifieras och omhändertagandet utvecklas. Försvarsmakten satsar nu närmare 60 personer i arbetskraft räknat, och cirka 60 miljoner kronor på att utveckla och förbättra veteranomhändertagandet inom många olika områden.

Annelie Forshage, FS 17, anställd vid I 19.

Vad tycker du om Försvarsmaktens satsning på veteranomhändertagande? Jag tycker att det är bra att Försvarsmakten satsar på detta och att det inte finns någon bortre tidsgräns. Vem vet när man börjar må dåligt av det man upplevt.

Vad är bra och är något dåligt? Det är bra med utpekade rehabiliteringsansvariga, en del kan dock vara tillikauppgifter. Viktigt för den enskilde är att ha en person att vända sig till och inte flera olika. Den första kontakten med en personalkonsulent är bra och

därefter bedömning om psykolog behövs. Det ena utesluter inte det andra.

Saknar du något? Två saker. Tydlighet så att man blir omhändertagen likadant oberoende av var man vänder sig. Det finns flera vägar in utöver förbandet, exempelvis Soldathemsföreningen och Fredsbaskrarna. Erfarenhetsinhämtning från enskilda om tiden efter hemkomsten, framförallt från skadade. För att förbättra det framtida stödet till de som kommer hem skadade, fysiskt eller psykiskt, är erfarenhet från tidigare drabbade jätteviktig.

Har du fått den hjälp du behövt sedan du kom hem? Efter min egen insats var det traditionellt hemkomstprogram. Dock strulade det med återträff på grund av ett vulkanutbrott och den ersattes med ett mobiltelefonsamtal. För mig har det gått bra, men om jag mått dåligt hade det inte varit tillräckligt. Olyckligtvis har jag även erfarenhet av anhörigstöd då min man blivit allvarligt skadad i mission och den hjälp som jag då fått från inblandade parter har varit mycket bra, främst från mitt eget förband men även i inledningskedet från HR-centrum. Den erfarenheten understryker vikten av att ha en kontaktperson att prata med och inte flera olika.

Övlt Per Olsson; KS 01, FS 14, anställd vid I 19.

Vad tycker du om Försvarsmaktens satsning på veteranomhändertagande? Vid en första anblick tycker jag att den möter de problem som finns och i sin förlängning synliggör de kamrater som påverkats negativt av sin insats. En ökad öppenhet med de offer som är resultatet av våra tuffare insatser och vad vi faktiskt gör för att hjälpa medarbetare och deras familjer bedömer jag öka vårt förtroende såväl inom som utom Försvarsmakten.

Vad är bra och är något dåligt? Den lokala förankringen med uttalat ansvar hos chefer mot varje enskild veteran är förtroendebyggande. Många av åtgärderna är inte prövade i Sverige än vilket gör att jag tycker man ska vänta och se var problemen ligger innan man utvärderar.

Har du fått den hjälp du behövt sedan du kom hem? Jag har genomgått hemkomstprogram efter mina insatser vilket varit fullt tillräckligt för mig.

Sven-Olov Grenholm, chef för ett av samverkansteamerna vid KS 22, anställd vid I 19. Avslutade insatsen mars 2011.

Vad tycker du om Försvarsmaktens satsning på veteranomhändertagande? Den är nödvändig och viktig och det finns ett stort behov att ta hand om veteraner har det visat sig. Utlandsinsatser är något som har funnits under en lång tid och inte bara de sista tio åren.

Vad är bra och är något dåligt? Det jag tycker är bra är att man gör det på ett seriöst sätt och det har jag tagit del av. Till exempel när vi kom tillbaka från Kosovo, KS 22, i år så blev vi väl omhändertagna av Ing 2. De hade ett jättebra hemkomstprogram. Även på I 19 har de ställt upp på ett bra sätt fastän vi var en liten grupp därifrån. En särskild order hade reglerats upp vid hemkomsten, vilka vi skulle träffa och hur vi skulle göra. Vi pratade med Försvarshälsan och fick ett välkomstbrev. Det jag kan tycka är mindre bra är den hjälp och stöd icke anställda inom Försvarsmakten har fått. Det är ju faktiskt ganska många.

Saknas något? Hur man säkerställer en bra uppföljning av veteraner som inte är anställda av Försvarsmakten. Det är ju en ganska stor grupp.

Har du fått den hjälp du behövt sedan du kom hem? Ja, det tycker jag.

AV STEFAN BOKVIST/BODENS GARNISON

På plats i osäkert Syrien

Militärobservatörer förbereds för tjänstgöring på Golanhöjderna.

Foto: Försvarsmakten

Under Magnus Heimlers år som FN-observatör i Syrien har läget i landet dramatiskt ändrats. I lägenheten står nödpackningen klar – ifall frun och barnen snabbt behöver ge sig iväg.

När Magnus Heimler började på sin observatörstjänst i Syrien kunde han inte föreställa sig vilken utveckling som skulle ske i landet.

– Jag och familjen har fått förmånen att åka runt och få se fantastiska platser sedan förra sommaren, säger han i telefon i början av maj. Vi har sett staden Petra, badat i Döda havet och besökt Nasaret, Betlehem och andra platser som barnen kommer att få läsa om i religionskunskapen.

Nu är det slut med det. I och med den alltmer oroliga situationen i landet har FN utfärdat reserestriktioner. FN-observatörerna får bara vistas i Damaskus på sin lediga tid, och under

Magnus Heimler framför Damaskuskontoret. Där jobbar sex personer i staben som leder 35 observatörer i fält.

Foto: Privat

fredagar och lördagar håller man sig inomhus. Det är efter fredagsbönen som demonstrationer och sammandrabbningar eskalerar. Sedan lugnar det ned sig igen till den nya arbetsveckan.

Kontrasternas värld

UNTSO i Mellanöstern är FN:s äldsta insats, den etablerades redan 1948. Sverige har för närvarande tre FN-observatörer i Syrien och tre i Libanon. Magnus Heimler blev glad över placeringen i Syrien. Till Libanon kan man inte ta med sig familjen. Att dessutom efter några månader få en stabstjänst på Damaskuskontoret, dämpade knappast glädjen.

– Till skillnad mot observatörerna i fält som är ute i sjudagarsperioder, så jobbar jag 7 till 15, måndag till fredag. Jag har aldrig tillbringat så mycket tid med min familj.

I centrala Damaskus där familjen bor, märks inget alls av oroligheterna, förutom att det har varit en del demonstrationer för regimen under närmast festivalyra.

– Det känns som om vi lever i en bubbla. På lediga dagar kan FN-familjerna umgås vid en poolklubb samtidigt som människor kanske dör bara några mil ifrån oss.

Säkerheten först

Demonstrationerna startade i mitten av mars, i området kring staden Daraa som ligger strax söder om Damaskus. Oroligheter har sedan stegvis spritt sig till andra delar av Syrien. Media rapporterar att syriska säkerhetsstyrkor slagit tillbaka hårt. Hundratals människor har mist livet enligt människorätts-

organisationer. Stadsborna i Daraa är isolerade, internet- och telefonförbindelser har skurits av liksom vatten- och elförsörjning.

FN-observatörerna i fält ska först och främst tänka på sin egen säkerhet. Därför håller man koll på vad som händer i det sydöstra området, så att ingen hamnar i någon korseld. Dagliga lägesrapporter skickas till FN.

– De observerar bara på avstånd, skriver sina rapporter och skickar iväg. Trots att FN har mandat att röra sig fritt, så kör man inte igenom uppsatta vägspärrar eller närmar sig syriska trupper som patrullerar. Hellre står de på en kulle med kikare. Allt för att inte utmana ödet, säger Magnus.

FN-observatörer har under patrull blivit utsatta för stenkastning av tonårspojkgång uppeldade av stämningen. Ofta ingriper äldre män. Syrier är positiva till observatörernas närvaro. FN har "alltid" varit där och uppfattas som ett naturligt inslag i vardagen. För säkerhets skull har FN tillfört ett par bepansrade fordon som används vid patrullering på södra Golan.

Folk kommer ofta fram och ber observatörerna stanna kvar i byarna, som en lugnande part.

– De inser inte att vårt uppdrag handlar om bevaka gränslinjen till Israel på Golanhöjden. Vi kan inte lägga oss i lan-

dets interna konflikter. Det vore katastrof om FN-observatörernas neutralitet ifrågasattes.

Evakuering förberedd

En rad förebyggande åtgärder har vidtagits ifall de tre observatörernas familjer snabbt behöver evakueras. Man har utbytt telefonnummer till satellittelefoner med svenska ambassaden. Täta kon-

Damaskus

Foto: Alf Norbäck/InsS

takter hålls med Armétaktiska staben i Stockholm som ser till att flygbiljetter ständigt är bokade. En evakueringsplan är upprättad ifall flygplatsen stängs. Dessutom står familjernas nödpackningar redo.

– Ingen av oss känner någon oro i dagsläget. Men om läget förvärras och våra familjer åker hem, stannar vi observatörer kvar. Då, om någonsin, behöver FN våra ögon och öron.

UNTSO = United Nations Truce Supervision Organization

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS

FAKTA

Namn: Major Magnus Heimler.

Uppdrag: FN-observatör och ställföreträdande chef vid UNTSO:s Damaskuskontor.

Tjänstgöringstid: Juni 2010 till och med juni 2011.

Familj: Fru och två söner på två och sex år.

Tidigare utlandstjänst: Irak/Kuwait 97-98, Bagdad 98-99, Kongo 03-04 och Korea 06-07.

Arbetsuppgift i Sverige: Kurschef på FMTS i Halmstad.

Familjen är beredd att snabbt åka hem om läget förvärras. Insatsen i Mellanöstern är ingen familjemission, men familjen har kunnat följa med.

Foto: Privat

Allt går att laga med lite silvertejp

Att producera dokumentärer är speciellt då man aldrig kan skriva manus eller bestämma innehållet i förväg. Vid inspelningen av dokumentärserien "Krig för fred" om den svenska insatsen i Afghanistan var utmaningarna extra stora.

Bakom produktionen ligger ett digert och tufft planeringsjobb. Josephine Wallner har hållit i trådarna på hemmaplan som produktionsledare på produktionsbolaget STOCPH. Vi alla kunnat se resultatet i SVT under våren.

– Man vet ju helt enkelt inte vilket material man kommer ha. Det som sker under inspelningens gång är det som får sätta ramarna för vad man berättar, säger Josephine Wallner.

Josephine Wallner höll i trådarna på hemmaplan när afghanistandokumentären "Krig för fred" spelades in.
Foto: Anton Thorstensson/Försvarsmakten PAS

Mattias Flink framför 70 insurgenter som valt att byta sida vid Nghala.

De hundra timmar som har filmats har gett sammanlagt tre timmar material så det har varit ett omfattande arbete att välja scener och bilder till de slutgiltiga programmen. Den totala klipptiden av sex avsnitt har varit cirka 28 veckor.

Mattias Flink har varit fotograf och John Mork producent. De levde inbäddade med FS 20 under tolv veckor.

Speciella förutsättningar

Förutsättningarna för inspelningen av "Krig för fred" var annorlunda än vid andra produktioner. Exempelvis så är det begränsningar för mobiltrafik, internet och godstransporter.

– Självklart är det väldigt speciellt att ha ett team så otillgängligt. Det är inte så att man bara ringer en budfirma och kurirar ner något till Afghanistan. Sen

har teamet varit mycket litet. Bara två personer är förvisso flexibelt men också i vissa sammanhang väldigt begränsat, säger Josephine.

Den största farhågan var naturligtvis att någon skulle skadas eller dödas, och först när killarna var hemma igen kom Josephine att tänka på kidnappingsrisken. Men något annat som Josephine helst hade sluppit hände: utrustning gick sönder. Då var det upp till killarna att lösa problemet med de medel som fanns att tillgå.

– Som gemene man vet går allt att laga med lite silvertejp – och sen fick de invänta sändning av nya grejer. Den leveransen tog nästan en vecka.

Det var också nervöst att skicka råmaterial som det inte fanns back-up på. Om diskarna försvinner eller går sönder

Foto: John Mork

går allt arbete förlorat. De i förbandet som skulle hem på leave hjälpte ofta till med att ta med sig några diskar.

Produktionsteamet är mycket nöjda med resultatet, även om de gärna velat lyfta kvinnofrågan mer.

– Mattias och John hade svårt att få komma kvinnorna nära och det är ju talande i sig, kvinnofrågan är en så tydlig del av problematiken. Men vi berör det ändå i programserien och det känns bra. Materialet är fantastiskt, både bildmässigt och innehållsmässigt.

Samarbetet med Försvarmakten har varit bra, tycker Josephine.

– Allt har flutit bra. Kommunikationen mellan oss och Försvaret har varit tydlig och rak vilket gör allt så mycket enklare.

TEXT: CARL A KARLSSON/INFOS

Som öppna böcker

Leo Betschart, soldat FS 20, är en av dem som skildras i dokumentären "Krig för fred".

Hur var det att ha dokumentärfilmare med sig under så lång tid?

– I början var det lite stelt. Man har ju lite journalistskräck. Många blir felciterade och saker blir ryckta ur sitt sammanhang. Flera av oss var lite skeptiska, innan vi visste vad de var ute efter. Men de flöt in ganska bra, när de fått chansen att förklara vad deras syfte var och vad de ville visa. Det slutade med att alla var som öppna böcker, i princip.

Leo Betschart, soldat FS 20.

Hur fungerade samarbetet?

– De har inte riktigt förståelse för hur vi jobbar till 100 procent. De stormade fram på ibland osäkra vägar, men var samtidigt väldigt följsamma och anpassade sig. Sa man att de inte fick filma, så gjorde de det inte heller. De försökte inte regissera oss heller. Det var skönt. Vad de fick på film, det är vad de fick.

Visar dokumentären en sann bild av er vardag?

– De kan ju inte visa allt, av säkerhetsskäl. De kan inte visa exakt hur vi jobbar. Så därmed blir det inte en 100-procentig bild. När fokus låg på Ali Zayi var det en ganska

händelsefattig period. Det är lite synd för TV-tittaren att de inte är här nu, så att folk fått se vad det verkligen handlar om. Det händer grejer nästan dagligen. Eldöverfall, mineldöverfall. Mot Isaf, men framför allt mot polisen.

Vad blev fel/missvisande?

– Mycket av den sociala biten, jargongen mellan oss soldater filmades. Det visades inte riktigt helt. Hade det visats, hade man nog fått en annan bild. Det blir ingen direkt spegling. Hur arbetet går till och hur uppgifterna löses ut, det visades.

TEXT OCH FOTO: MIKAEL WALLENTIN ÅSTRÖM/FS 20

En glimt av hysch-hysch

Flygplanen ska upp i luften. Det är vad den svenska Libyeninsatsen handlar om. Kommer inga gripenplan i luften, kan inte flygförbudszonen övervakas och det blir inte några bilder – vare sig fotograferade eller analyserade i den Nato-ledda operationen.

Alla har en viktig funktion att fylla i förbandet och här tittar vi lite extra på Mission Support Element, MSE, som är en stödfunktion ofta insvept i ett tunt flor av hysch-hysch och svåra att kunna följa i skarp verksamhet då allt de arbetar med är hemligstämplat. Mikael Magnusson är underättelsebefäl och även ställföreträdande chef på enheten. Försvarets forum följde honom genom underrättelser, pixlar, information och chefsuppgifter.

Långa arbetspass

När han börjar sitt arbetspass klockan 04.00 ligger de flesta och sover som bäst. Även i det rum som fungerar som fika-/ uppehålls-/ welfare-/ mötes- och

omklädningsrum ligger personal och sover. Tystnaden är påtaglig och det är nedsläckt i hangaren, förutom i ett rum där en teve visar nyhetskanalen Al Jazeera. Den tidiga morgonen startar med frukost och jakten på kaffe, sen är det full fart i ytterligare 16 timmar.

Men han är inte ensam. Redan klockan 01.00 började planeringsofficeren arbeta. Arbetstiderna beror på när första flygpasset ska starta. Innan dess är det mycket som ska förberedas. Det tar normalt cirka åtta timmar, vilket i princip är en hel arbetsdag – fast på natten. Air Tasking Order är den order som styr genomförandet av uppdraget. Allt planeras från lufttankning och flygvägar till motmedel och alternativbaser vilket

sedan presenteras grafiskt och överskådligt i en utskrift. Därefter ska det cirka tre timmar långa flygpasset utvärderas.

– Av dygnets 24 timmar är det bara en till två timmar som vi inte har personal på plats. Detta är en jätteviktig funktion för förbandet. Alla som jobbar inom

FAKTA

I det svenska förbandet i Libyeninsatsen ingår 130 befattningar och alla arbetar mot ett och samma mål – att leverera efterfrågad förmåga till Nato. Därför finns det 120 personer som arbetar för att stridsflygplanerna ska kunna starta flygplanen och genomföra ordersatta uppdrag. Tekniker, stabspersonal, bevakningspersonal och Mission Support Element.

➤ MSE är handplockade för sin kompetens. Sen är det viktigt att man passar ihop som lag också, säger Mikael Magnusson.

Tillsammans med ytterligare en underrättelseofficer förbereder han genomgångar för den flygande personalen det vill säga både tankbesättningen och stridspiloterna. För att slippa göra jobbet två gånger och nyttja tiden på bästa sätt så återanvänds denna genomgång vid den stora stabsgenomgången.

Verkligheten genom projektor

Här visas verkligheten. En falsk trygghet vilar över Sigonellabasen och många glömmer att ett blodigt krig utspelas ”på andra sidan vattnet”, cirka 50 mil från grupperingen.

– Det är viktigt att personalen i förbandet är uppdaterad och får en bild av vad vi bidrar med i Libyeninsatsen, säger Mikael Magnusson.

Spaningsbilder blandat med kartor och bedömningar av händelseutveckling visas på väggen via en projektor. Några klick genom presentationen och allvaret kryper som en iskall vind över ryggen när högupplösta bilder visar bombnedslag i byggnader där det rapporterats att människor fått sätta livet till. Det är bilderna som är förbandets del i insatsen, inte bombningen.

Mycket av hans arbete är att läsa in sig på den information som kommer från högre stab.

– Vi är inte dimensionerade för att kunna analysera all information och underrättelser för att göra bedömningar på en trolig händelseutveckling, därför sammanställer vi den informationen som vi får från Nato, säger han.

Eftersom Sverige inte är med i Nato så har förbandet inte det datorsystem som krävs för att få direkt tillgång till all information som är klassificerad som hemlig i Nato. Därför är den tekniska lösningen att informationen hämtas hos italienarna.

– Ska du jobba som undare, eller inom MSE är det nästan ett måste att du är intresserad av datorer eftersom mycket jobb sker i datamiljö, säger Mikael Magnusson.

Det är inte bara datorer som han arbetar med. Han hjälper även till med att piloterna tilldelas sitt handeldvapen, en pistol m/88B, och en telefon – om något skulle hända. Innan varje flygpass så är han med på ”Step Brief”, där den absolut sista informationen delges piloterna innan uppdraget. Det är allt från aktuellt väder, vilka flygplan de ska flyga, alternativa baser om de inte skulle kunna landa på Sigonellabasen, om någon ny underrättelseinformation

framkommit, till att de går igenom en checklista för att se om de har med sig allt de behöver.

Resultatet är det viktiga

När flyguppslaget är klart och gripenplanen återvänder till Sigonellabasen väntar Mikael Magnusson redan på uppställningsplatsen för flygplanet. Han vill veta om uppdraget gått bra, om de har kunnat ta bilder på de platser som planerats och om piloten har något övrigt av underrättelsekaraktär. Därefter påbörjas utvärderingen av passet.

– Kravet är att efter cirka en timme ha en första rapport till högre stab klar, berättar han.

I containern för planering och utvärdering laddas flygpasset in och på datorskärmarna presenteras filmen från flygningen på ett överskådligt sätt. Känslan av att sitta i en JAS 39 Gripen är inte långt borta, pilotens röst och andetag hörs tydligt. Samtidigt i en annan container laddas de högupplösta bilderna från spaningskapseln till fototolkarnas datorer. Pixel för pixel i de tusentals bilder som varje flyguppslag renderar i titlar fototolkarna på.

– Det är dessa vi får sådant beröm för, bildkvaliteten och naturligtvis våra rapporter efter genomfört uppdrag, avslutar Mikael Magnusson.

Att arbeta inom MSE är så nära verkligheten i Libyen du kan komma utan att själv flyga. Dessutom har de egna call-signs, precis som piloterna.

TEXT & FOTO: LOUISE LEVIN/FL01

FAKTA

Mikael Magnusson från Oskarshamn, bor i Ronneby och arbetar som Chef MSE på F 17. Fyller 40 år i år, är gift och har två barn. Har lång erfarenhet med JAS 39 Gripenförband, började 1994 och har varit med i alla registerförband som F 17 satt upp. Gillar att renovera hus, har hållit på i tio år med diverse till- och ombyggnationer. 2009 utsågs han av flygvapeninspektören till Årets taktiker.

- 03.45 Väckarklockan ringer.
- 04.15 Inläsning av information och under-rättelser.
- 05.45 Briefing för besättningen på tanker-flygplanet.
- 06.20 Briefing för piloterna inför kommande flyguppdrag.
- 07.45 Samverkan med chief operations på divisionen om kommande genomgång för staben.
- 08.30 Commanders Update Brief – genomgång för stab och chefer inom förbandet om underrättelseläget, utveckling, genomförd verksamhet.
- 09.00 Föredragning för förbandschefen av genomförda uppdrag.

- 11.20 Förberedelser briefing för piloterna.
- 11.55 Högtalarutrop – 20 minuter till landning.
- 12.00 För att skynda på flödet i processen avseende rapportering till Nato av genomfört flyguppdrag möter Mikael Magnusson upp.
- 12.25 Lämnar hårddiskar till bildtolk och planeringsofficer.
- 12.27 Hämtar pilot från flygplan.
- 12.32 Piloten lämnar ifrån sig vapen, magasin och telefoner. Mikael blindavfyrar vapnet i unloading bay.
- 12.44 Sista frågorna till piloterna om genomfört uppdrag.
- 12.47 Utvärdering påbörjas tillsammans med planeringsofficeren.

- 13.25 Rapporten till Nato efter genomfört uppdrag klar.
- 13.30 Lunch vid arbetsplatsen.
- 13.45 "Påklädning", piloterna tilldelas pistol, magasin och telefoner.
- 13.50 "Step brief".
- 14.00 Dagen som underrättelsebefäl är slut och ställföreträdande chef MSE påbörjas. Ett veckobrev skrivs och skickas hem till kollegorna på F 17.
- 15.40 Inventering av MSE h-materiel.
- 16.20 Vakt i inpasseringen till gruppering.
- 17.00 Middag.
- 19.00 Möte med MSE-personal.
- 20.00 Slut för dagen.
- 21.00 Läggdags.

Specialister i Hemvärnet

Det har gått några dagar sedan Hemvärnets stora övning Nationellt Skydd 11 och de drygt tusen personer som var inblandade i övningen har gått tillbaka till sina vardagliga sysselsättningar.

För Martin Koshaba vid Tekniska detaljen på Skaraborgs regemente så innebär avslutandet av övningen egentligen ingen skillnad i arbetsuppgifter.

– Vi är specialister som är med och hjälper till när det behövs vid större övningar. Vi gör samma uppgifter då som vi gör varje dag i vanliga fall, säger Martin Koshaba.

Martin och kollegan Joel Robertsson tillhandahåller tekniskt stöd under övningen och arbetar med ett terrängfordon. De är själva inte med i Hemvärnet men är ett av många exempel på den stora mängd specialister som är inblandade vid så här stora övningar.

Inom Hemvärnet finns det en mängd befattningar som kräver specialistbakgrund. Veronica Johansson och hunden My är en del av insatskompanierna som säkrade hamnen i Lidköping under veckoslutet.

– Genom att använda oss av hundar i bevakningen av ett område så frigör man soldater från bevakningsinsatser som sedan kan användas på annat sätt, säger Veronica Johansson.

My är tränad för att jobba som bevakningshund. Hon reagerar på ljud, rörelser och lukter mycket effektivare än en patrull med bara människor kan. När My sedan

reagerar så kan patrullen snabbt förstärkas med fler soldater.

– Jag gör det här för att det är så oerhört roligt att jobba med min hund och här får vi chansen att samtidigt göra en insats, avslutar Veronica innan hon och My fortsätter spana av området.

Att kombinera sitt stora intresse med att göra en insats är också det som driver Kent Mattsson att engagera sig i Hemvärnet.

– Jag älskar att flyga och här har jag ju chansen att göra det jag älskar i kombination med att andra kan ha stor nytta av det jag gör, säger Kent Mattsson.

Kent ingår i den flyggrupp som är knuten till en av de tre hemvärnsbataljoner som genomför övningen. Under veckan så har han flugit ett fyrasitsigt propellerplan för att stödja hemvärnsstyrkorna på marken.

– Vi har rekat vägen under mobiliseringen av soldaterna. Vi har kollat så att radioförbindelserna fungerar som de ska och vi har även hjälpt till att spana av området för insatskompanierna, säger Kent som har varit med redan från uppstarten av flyggruppen.

För att övningarna ska vara så säkra som möjligt så har det även genomförts försök med en trafikpluton under övningen. Deras uppgift är bland annat att eskortera förbanden och se till så att de kommer dit de ska på ett säkert sätt.

– För oss är det alltid skarpt läge. Vi kan inte göra fel och göra om. Hos oss gör man aldrig fel, då blir det aj, kommenterar Åke Spetz som är chef på trafikplutonen.

TEXT & FOTO: JOAKIM ELOVSSON/P4
SKARABORGS REGEMENTE

Kent Mattsson spanar av terrängen kring Sätenäs efter eventuella hot.

Visbykorvetter toppar formen

Visbykorvetterna HMS Helsingborg och HMS Härnösand kastade tisdag 10 maj loss från kajen i Karlskrona för att under tre veckor delta i Flag Officers Sea Training, Fost, utanför Plymouth i Storbritannien.

Fost genomförs under stor press och brittiska marinofficerare och experter kontrollerar löpande vad besättning och fartyg presterar. Under övningen genomlysas besättning, rutiner och fartygets yttre- och inre strid. Den yttre striden är de hot som finns utanför fartyget, i form av andra fartyg, båtar, flygplan eller ubåtar. Den inre striden är hur besättningen hanterar de skador som simuleras på egna fartyget, exempelvis brand eller vatteninträning.

Vid Fost har marina enheter tränat i mer än 50 år. Träningen förbereder enheter för sjökrigföring, fredsbevarande uppdrag och direkta hjälpinsatser. För att lösa komplexa uppgifter måste enheter vara så förberedda som möjligt. Över 100 fartyg från Nato och andra länder deltar årligen vid Fost-övningar, totalt har 26 länder haft enheter på plats.

– Man kan jämföra Fost med ett träningsläger för ett elitidrottslag. Genom att öva och utvärdera under synnerligen kvalitativa förhållanden kan vi fortsatt förbättra, utbilda och utveckla både personal och materiel. Övningen ger oss ett kvitto på var vi står och ger möjlighet till finjusteringar, säger kommandörkapten Carl-Johan Andersson, divisionschef för korvetterna.

Erfarenheterna från övningar och utvärderingar av Fost-karaktär kommer hela Visby-systemet tillgodo. Genom erfarenhet från tidigare genomförda övningar kan nivån successivt höjas och tillföra än mer nytta. Det är också fler och fler sjömän och officerare som får erfarenheter som ger en positiv och lärande spiral.

– All internationell övning är mycket värdefull, det ger oss ett kvitto på var vi står i utbildning och materiel jämfört

med andra länder. Erfarenheten är av godo både för våra insatser hemma och längre bort. Jag önskar besättningarna på HMS Helsingborg och HMS Härnösand lycka till, jag vet att de kommer att prestera. Svenska sjömän, officerare och enheter är mycket uppskattade utomlands, i synnerhet efter Sveriges bidrag till Eu Navfor i Indiska Oceanen och Adenviken, säger kommandör Anders Olovsson, chef för Tredje sjöstridsflottiljen.

HMS Helsingborg och HMS Härnösand är av version 4 och överlämnades till Försvarmakten i december 2009. Därefter har Visbykorvetterna genomfört ett flertal nationella- och internationella övningar.

TEXT: MÅRTEN GRANBERG/
3.SJÖSTRIDSELOTTILJEN

FOTO: JIMMIE ADAMSSON/FÖRSVARMAKTEN

Behörigheter i Prio

Några frågor till Marcus Björkgren, processledare Behörighetsadministration.

Varför finns det något som heter "behörigheter" i Prio?

– Prio är ett system som knyter ihop flera olika områden, som vi haft separata system för vilket innebär att mycket information samlas på samma ställe. Därför är det viktigt att hålla isär vilken information som är tillgänglig för vem. Detta styrs genom behörigheter till befattningarna i Försvarmakten.

Varför är det viktigt att hålla ordning på vem som får vilken behörighet till Prio?

– Grunden för detta ligger i vår lagstiftning. Lite förenklat kan sägas att den som behöver tillgång till en uppgift eller information för sitt arbete ska få det. Därför är det viktigt att veta vilka arbetsuppgifter som ingår i varje befattning.

Hur kan man veta vilka arbetsuppgifter som en befattning medför?

– ÖB har beslutat om ett processorienterat arbetssätt. Det är genom processerna som vi levererar det som statsmakterna uppdragit oss. Respektive processägare fastställer sin process och identifierar vilka befattningar i organisationen som utför arbetssteg i varje process.

Och hur hänger då behörigheten ihop med befattningen?

– Processägaren har deltagit i designen av system Prio. Systemet har designats utifrån hur processägaren har beskrivit det informationsbehov som processen har. Informationsbehovet har sedan legat till grund för hur behörighetskoderna har byggts upp. Varje arbetssteg i respektive process ska ha rätt information och systemstöd ur Prio.

Vem bestämmer vilka behörigheter jag får?

– Påpekas bör att behörigheter tilldelas befattningar och inte personer! Chefen

för ledningsstaben, som är ansvarig för Försvarmaktens verksamhetsledning, har fastställt vilka processer vi har och vem som är processägare. Inom varje process är det processägaren som beslutar vilka behörigheter en befattning ska ha i system Prio. Sedan knyter den personaladministrativa processen individer till respektive befattning.

Vad är det för skillnad på en roll och en behörighet?

– Som vanlig användare behöver man bara bry sig om begreppet "behörighet". I system Prio finns det tekniska roller som byggs upp av en eller flera transaktionskoder.

Varför kan inte bara min chef få bestämma vilka behörigheter jag ska ha?

– I grunden ligger vår lagstiftning, som enkelt kan sammanfattas med att bara den som behöver viss information för sin tjänst ska få det. ÖB har beslutat om ett processinriktat arbetssätt för verksamheten. Sammantaget gör detta att styrning av behörigheter måste utformas på ett säkert sätt.

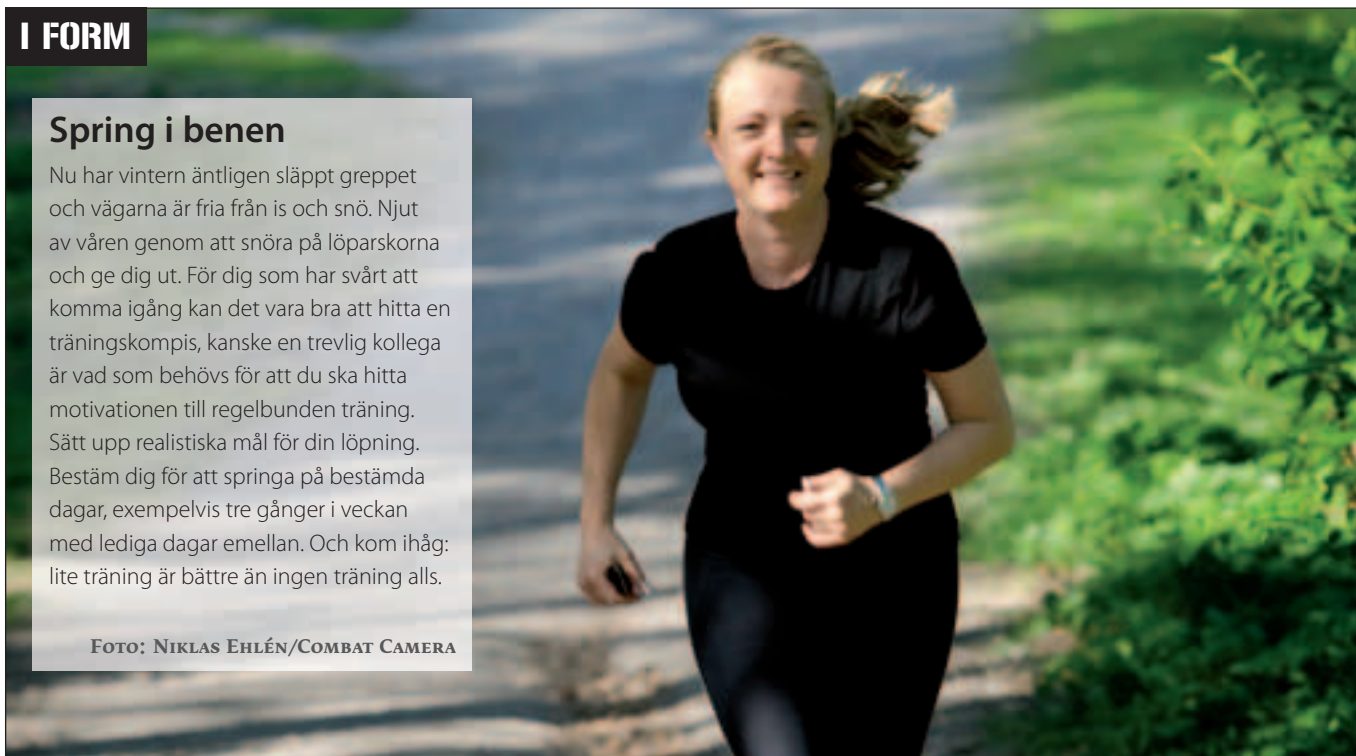
TEXT: ANJA REIMERS/PROJEKT PRIO

I FORM

Spring i benen

Nu har vintern äntligen släppt greppet och vägarna är fria från is och snö. Njut av våren genom att snöra på löparskorna och ge dig ut. För dig som har svårt att komma igång kan det vara bra att hitta en träningskompis, kanske en trevlig kollega är vad som behövs för att du ska hitta motivationen till regelbunden träning. Sätt upp realistiska mål för din löpning. Bestäm dig för att springa på bestämda dagar, exempelvis tre gånger i veckan med lediga dagar emellan. Och kom ihåg: lite träning är bättre än ingen träning alls.

FOTO: NIKLAS EHLÉN/COMBAT CAMERA

Försvarsmakten vs Securitas

Skulle riksdag, regering och Haga Slott skyddas av militär personal så skulle Livgardet inte bara ge arbete åt ytterligare minst 150 soldater och officerare utan även ha mer trupp till huvudstadens försvar.

Säkerhetsbehoven i Sverige ökade under slutet av 1970-talet. När polisfacket sade nej till en polisgrad utan högskoleutbildning så växte istället bevakningsbranschen fram, med i dag avsevärt större resurser än polisen. Många utlandssoldater har sin dagliga gärning i denna bransch. En debattör/officer har uttryckt sig avvisande till Försvarsmaktens uppdrag att bevaka det Kungliga slottet i Stockholm. På order av riksdag och regering fortsätter vi emellertid att bevaka Kungliga slottet. Det bolagiseras och privatiseras saker i vårt land, som av hävd varit offentliga uppgifter. En följd av Försvarsstrukturutredningen kan bli att FMV tar över FMLOG, bolagiseras, reduceras och köps upp av t.ex Bundeswehr Logistic AG, f.d. tyska FMLOG.

Vi svenska militärer är duktiga på många saker men vi är dåliga på att visa hur bra vi egentligen är – vi är helt enkelt dåliga försäljare. Alla kommunala musikskolor som sköttes av militärmusiker – och en

jättestor kontaktyta för Försvarsmakten gick upp i rök. Alla ridskolor som byggde på militära ridlärare: ännu en enorm kontaktyta som försvann. Många är de idrottslag och liknande som har skötts med den äran av officerare på fritiden – när garnisonerna är borta försvinner militärerna/ledarna och – och våra kontaktytor måste återskapas genom centrala PR-kampanjer.

En fast militär anställning ger

ofta mertid som förr spontant och traditionellt av den enskilde militären ställdes till samhällets förfogande. Men inte nog med det: den svenska polisen byggdes upp av före detta underbefäl och reservofficerare. När dessa trupperfarna personer slutade komma, så fick polisens rekryteringsavdelning en helt annan situation. Kontaktytan – tja? Kostnaderna för alla de här sakerna belastade samme höge uppdragsgivare som betalar

fakturan idag, men med avsevärt högre verkansgrad för Sverige. Officerarna och GSS är helt enkelt en samhällsresurs. Jag tror att vi militärer inte skall fortsätta fråga oss "Vad kan Sverige göra för oss? utan börja tänka "Vad kan vi göra för Sverige?"

Göran Mellblom/Livgardet

*Foto: Anton Torstensson/
Försvarsmakten PAS*

En anmärkningsvärd förvirring

Jag har lyssnat på de samtal som förs bland kamrater på mässor och andra platser, samt kikat lite på några remissvar angående OR-projektet. Det är slående vilken förvirring den nya personalförsörjningen innebär. Inte minst bland höga kvalificerade officerare, vars tjänsteställning borde kräva att de begriper mer än oss kaptener. Något nedslående och inte helt förtroendeingivande. Remissvaren förirrar sig i detaljer och hänvisningar till diverse utredningar om organisationsförändringar med mera. Exempelvis MHS H konstaterar, helt riktigt, att definitionen för officer är att personen är akademiskt utbildad, inte stämmer.

Vad är det då frågan om? En person med god analytisk förmåga, som för sin personal kan omformulera sina bedömanden till begripliga planer, avseende mer eller mindre komplexa uppgifter, tillsammans med god fysik och ett personligt mod, borde vara ett taktiskt officersämne. Trots att man tycker att alla borde ha rätt att vara Lucia, så är det en ganska begränsad del av mänskligheten som har detta taktiska snille. En person som har god förståelse för den ovan formulerade planen och därmed på ett kreativt sätt understödjer genomförandet, med sina specialkunskaper, utrustad med goda ledaregenskaper, borde då

vara ett specialistofficersämne. Det är två intellektuella och attitydmässiga dimensioner som inte konkurrerar men kompletterar varandra, som är nyckeln till ett tvåbefälssystem.

Den akademiska dimensionen för taktiska officerare måste ju vara att det är en god intellektuell gymnastik, som dessutom leder till en allmänbildning, som gör att de enklaste taktiska beslut kan förankras i ett större sammanhang. Syftet med den akademiska skolningen kan inte vara som det skrevs i tidningen "Universitetsläraren" 2007 att så många officerare som möjligt skulle bli forskare.

Till kretsen av taktiska officerare

kommer det alltid att ansluta sådana som inte är taktiska snillen. Med tiden brukar dessa kalenderbitare och paragrafryttare återfinnas i staber och förvaltning. Många av dem gör storartade jobb där. Möjligen är det i den kretsen stora forskargärningar kommer utträttas.

Den stora frågan avseende tvåbefälssystemet är med andra ord inte hur många bataljoner IO 14 har eller hur många rader Prio konstruerar för fanjunkare, utan vad våra roller som befäl är.

Sten Aleman/Livgardet

B-POST

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM

SE-107 85 STOCKHOLM

Stöd våra utlandssoldater

www.fredsaskrarna.se